

SLOVENSKI NAROD.

Slovenski Narod velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:	K 24—	v upravnemu prejemnik:	K 22—
celo leto	12—	celo leto	11—
pol leta	6—	četrt leta	5-50
na mesec	2—	na mesec	190

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5, (v pritličju levo), telefon št. 34.

Prijatelji naših obrtnikov.

Govoril poslanec E. Gangl v deželnem zboru dne 18. februarja 1911.

Visoka zbornica!

Govoril bom popolnoma mirno, kratko in stvarno, tako kakor zahteva dobrostnost te visoke zbornice in kakor to zahteva stvar sama.

Iz prejšnje razprave, ki se je vrila o nujnem predlogu g. poslanea dr. Šusteriča o pospeševanju zadružništva, je bilo povzeti, da so vse stranke v tej visoki zbornici prešnjene z mislijo, da je treba gledati na to, da ohranimo eksistenco vsakega posameznika. In gospod dr. Šusterič je naravnost rabil besede, da moramo varovati občeno korist. Res je to! Toda ako pa nimamo močnih posameznih eksistenc, potem je tudi gospodarska veljava celega naroda nemogoča. In že iz tega razloga je utemeljen moj nujni predlog, ki meri na to, da posestniku Alojziju Kobalu v Idriji ne podrejo prej njegove betonske kleti, dokler ne pride rešitev upravnega sodišča.

Odlok deželnega odbora z dne 3. oktobra 1910, št. 15.693, razveljavlja namreč stavbno dovoljenje županstva v Idriji, ki dovoljuje posestniku in gostilničarju Alojziju Kobalu v Idriji h. št. 195, da sme prizidati svoji hiši klet iz betona. Ta odlok ukazuje, da mora Kobal to klet podreti, a proti temu odloku je vložil Kobal pritožbo na upravno sodišče. Toda deželni odbor temu prizivu ni priznal odložive moći, in sicer zaradi tega ne, ker za to niso dani pogoji § 17., zakona z dne 22. oktobra 1875., drž. zakona št. 36 iz leta 1876. Deželni odbor namreč piše takole (bere):

»Po tem postavnem določilu se ima na prošnjo stranke, ki se priloži na upravno sodišče proti odločbi upravnega oblastva, priznati dotični pritožbi odloživna moč.«

1. če takojšnja izvršitev ni potrebna iz javnih ozirov, in

2. če bi se stranki s to izvršitvijo prizadela nenačomestna škoda. Oba pogoja morata biti dana, da se more priznati odloživna moč.«

Po mninju deželnega odbora pa ta pogoja nista dana in zato se mora klet podreti. Jaz se pa usojam dokazati, da sta oba ta pogoja, kakor jih zahteva državni zakon z dne 22. oktobra 1875., dana. Prvič javni oziri. Se-

daj, ko je Kobal postavil to betonsko zgradbo ob svoji hiši, je dana veliko večja varnost v slučaju ognja, nego je bila prej, in sicer že zaradi tega, ker stoji ta zgradba v višini dolične ceste in je mogoče v slučaju ognja brizgalnico zapeljati čisto vrh terase. Od tam se da veliko lažje gasiti, kakor se je dalo prej in kakor bo mogoče pozneje, če to zgradbo podero, ker leži dvorišče pod cesto. Drugič je hiša št. 198 sama dobila večjo vrednost in večjo trpežnost zaradi tega, ker je ta zgradba — klet namreč — sezidana ob eni celi strani hiše in ima hiša zato ugodnejši in trdnejši temelj, kakor ga je pa imela poprej. Toliko k 1. točki, § 17.

Točka 2., § 17., prej navedenega zakona je pa utemeljena s tem, da se s tem prisilnim podiranjem prizadeže Alojziju Kobalu nenačomestna škoda. Nevarnost je, da se s tem tega mladega obrtnika, ki ima poleg tega tudi obremenjeno posestvo, lahko gospodarsko popolnoma uniči. Zgradba ga stane 6000K, sedaj mu bodo zoper narasli stroški za podiranje, mnogo stroškov je pa imel tudi že s tem, da je izkušal to stvar mirnimi potom uravnati. (Poslanec dr. Pegan: »Zahvali naj se tistim, ki so ga v to zapeljali! On je pri županstvu pisemo izjavil, da bo to zgradbo!«) Resnica je to-le: Kobal je zgradil klet pred pravomočnostjo stavbne dovoljenja (Poslanec dr. Pegan: »Kljub prepovedi!«), ampak zgradil jo je v dobr veri (Poslanec dr. Pegan: »V slab veri! Pri županstvu je podpisal izjavo, da ve, da mora pričetno stavbo podreti!«), pravim, v dobr veri, ker je bil prepričan, da bo deželni odbor uvidel neopravičenost ugovorov, ki so jih vložili proti tej zgradbi. Pred enim dobrim letom smo imeli v Idriji podoben slučaj, ko je nekdo drug zgradil še veliko večjo stavbo, kakor pa je ta Kobalova, in ki jo danes lahko cenimo na 100.000 krom. V zadevi dotične stavbe je vložil e. kr. gozdni erat ugovor proti stavbnemu dovoljenju. Ampak v tem primeru, ko je v Idriji vladal gerent, se ni na ugovor gozdnega erarta nihče oziral, zgradbo so gradili naprej in so jo tudi izvršili. Nikomur ni prišlo na misel, da jo je treba iz stvarnih ali kakih drugih ozirov podreti. (Poslanec dr. Pegan: »Ker se ni deželnemu odboru naznamilo!«) Resnica je, da je bil takrat vložen proti dotični stavbi ugo-

vor od gozdnega erarta, da je gerent dobro vedel za ta ugovor, toda zgradbe niso ustavili, ampak so jo vršili naprej in jo tudi dovršili, kar je bilo čisto prav. Takrat ni bil pri komisijonalnem ogledu navzoč noben strokovnjak. Komisijonalnega ogleda v zadevi Kobalove zgradbe sta se pa udeležila strokovnjaka arhitekt Karl Holinsky iz Ljubljane in e. kr. stavbni polir Vidmar iz Idrije. Obata dva strokovnjaka sta izjavila, da ni absolutno nobenih ugovorov proti tej zgradbi, ampak da bo ta zgradba v vsakem pogledu le v kras in korist za hišo samo, za okolico in za mesto sploh. Saj je s to stavbo dobila hiša lepši lice in trdnejši temelj, kakor ga je imela poprej. Torej lahko konstatujem, da je opravičeno domnevanje, ki vrlada v Idriji, da se v primeru z zgradbo, ki so jo izvršili pred letom dni, in v primeru z zgradbo Alojzija Kobala, ki bi jo treba sedaj podreti, ni postopalo popolnoma nepristransko, ampak se zbuja domnevanje, da so tudi tukaj vzeli v roke dvojno mero! (Poslanec dr. Novak: »Tako je!« — Poslanec dr. Pegan: »Od strani županstva!«) Zdaj pa res ne vem, ali ima besedo dr. Pegan, ali jo imam jaz! — Takrat nismo v Idriji imeli župana, kakor sem že povedal, ampak gerenta, in tedanjem gerent ni ustavljal dotične stavbe, med tem, ko je sedaj županstvo ustavilo Kobalovo zgradbo. (Poslanec dr. Pegan: »Županstvo je ni ustavilo!«) Županstvo je ustavilo, saj je Kobala celo kaznovalo, ker ni ustavljal nadaljevanja svoje zgradbe. Torej je resnica, da se deželni odbor pri tem ni oziral na mnenje strokovnjakov. Inako se ni hotel ozirati na mnenje dotičnih strokovnjakov, ki sta bila navzoča pri komisijonalnem ogledu, bi bil labko postal k dotičnemu komisijonalnemu ogledu svojega strokovnjaka, da bi se prepričal, ali so dotične pritožbe upravičene ali ne. (Poslanec dr. Novak: »Tako je!«) V dokaz, da tukaj javni oziri ne igrajo nobene vloge, naj navedem dejstvo, da sta tisti dve sosedi, ki sta ugovarjali zgradbi, morda iz političkih, a ne iz stvarnih ozirov pripravljeni preklicati vse te javne ozire, ako bi se Kobal zavezal plačati vsaki po 50 K letne rente. (Poslanec dr. Pegan: »O tem nič ne vemo!«) Torej je treba čuti dva zvona, da se resnica prav spozna. Ako bi se torej Kobal zavezal jima plačevati vsako leto po 50 K, bi

gorečo metlo. Čisto natančno sem jo videl. A podrla me je ravno, ko sem jo hotel arjetirati.«

Krmežljavčkovo razsajanje je ujezilo zbrane tržane in cela ploha psovsk se je vsula na nesrečnega policaja.

»Gospod župnik so rekli, da si pijan, in če gospod župnik tako rečejo, je res,« je zaklical prvi občinski svetovalec.

Toda Krmežljavčku ni v tem trenotku imponiral niti župnik, niti prvi občinski svetovalec.

»Gospod župnik so sami pijani,« je odgovoril nesramno. »Več ga spijo na dan, kakor jaz ves teden.«

Zdaj pa je pri zbrani množici izbruhnilo ogorčenje. Takega žaljenja svojega župnika niso še doživelji. Vsi naenkrat so se zagnali v Krmežljavčko, ga vrgli v sneg in ga začeli svati in brezni in lasati in posvati.

»Gospoda je razrazil — ta mrha — ta pijanec — — —«

In tolki so po Krmežljavčku in ga zopet suvali in zopet vlekli za lase.

Zupnik Matevž Štebalar pa je stal na oknu in s čuti iskreñega zadovoljstva gledal, kako naglo in izdatno so mu njegovi pokorni in pijani verniki izvojeli zadoščenje. Ko se mu je zdelo, da je Krmežljavček za svojo predprzrost dovolj kaznovan, je dvignil roko in zaklical:

»Možje krčanski, bodite usmiljeni in prizanesljivi. Zahvaljujem se vam za vašo udanost in zvestobo.«

To razdetje je prišlo z okna poleg župne cerkve. Čuvši ta osorni glas, so se ljudje obrnili in se odzvali z največjim spoštovanjem, kajti

Inzira vasak dan zvezcer izvzemski nedelje in praznika.

Inzira velja: petosten peti vrsta za enkrat po 12 vin, za dvakrat po 12 vin, za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih inzercijah po dogovoru.

Upravnemu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inzira itd.

to je administrativne stvari.

Pocamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vposlatve naročnine se ne ozira.

Narodna tiskarna telefon št. 85.

Slovenski Narod velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	K 25—	za Nemčijo:	K 28—
celo leto	13—	celo leto	13—
pol leta	6:50	za Ameriko in vse druge dežele:	6:50
četrt leta	2:30	celo leto	2:30

Vprašanjem glede inzera naj se priloži za odgovor dopisnica ali znaksa.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

To so torej razogi, ki po moji sodbi dovolj utemeljujejo nujnost stavljene predloga, in samo prosim, da visoka zbornica sprejme moj nujni predlog, ki se glasi (bere):

»Deželni odbor se pozivlja, naj ne do toliko časa podpirati betonske kleti, ki jo je prizidal k svoji hiši št. 198 posestnik in gostilničar Alojzij Kobal v Idriji, dokler ne pride razsodba upravnega sodišča.«

Ta predlog naj se obravnava v smislu § 22. poslovnika.«

K sklepupriponinjam samo še to-to: Iz medkljivec gospoda poslanea dr. Pegana sem povzel, da deželni odbor o celi zadevi ni bil prav poučen. Meni se zdi popolnoma napačno, če se zahtevajo informacije samo od ene strani. (Poslanec dr. Pegan: »Zahtevali smo jih od županstva!«) Idrija šteje po zadnjem ljudskem štetju 6100 prebivalcev in enega samega Oswalda, ki vrlada vseh drugih 6100, in tako se mi zdi, da so v zadevi Kobalove zgradbe prihajale samo od enega vse informacije, kar gotovo ni prav! Zaradi tega sem smatral za svojo dolžnost, da poučim tako deželni odbor, kakor deželni zbor tudi od druge strani. (Poslanec dr. Pegan: »Hvala za pouk!«) Prosim! — Za resnicnost razlogov, ki sem z njim zagovarjal in utemeljeval ta svoj nujni predlog, pa jamčim z vsem svojim poštenjem! (Odobravanje v sredcu. — Poslanec dr. Pegan: »Mi smo se držali poročil županstva!«)

Nujnost predloga so klerikalci in Nemeči odklonili ter so tako v lepem soglasju pokazali, kako iskreni prijatelji so domačih obrtnikov!

Politična kronika.

Podsek za državne nastavljence je včeraj objavil poročilo o posvetovanju o 5. oddelku službene pragmatike, v katerem se govori o disciplinarnem postopanju. Kot redovne kazni se navajajo opomin in denarna globla. Minoritetni votum zahteva, naj se odpravi denarna globla in način, da se izreče upravno sodišče razsoditi, da stoji deželni odbor na pravem stališču, bo moral Kobal svojo klet podreti, njeni naložnosti, da se ne izreče, da to stališče deželnega odbora ni pravo, potem pa nastane za Kobala, če bi moral svojo klet takoj sedaj podreti, nenačomestna škoda, in to tembolj, ker ima klet napolnjeno v viško zalogo, ki jo potrebuje za izvrševanje svoje obrti. Na vsak način je torej nujnost mojega predloga utemeljena. (Odobravanje.)

Seveda, ako stoji deželni odbor na stališču, da mora čuvati svojo autoriteto, je to čisto prav. In če je Kobal storil kakjega napačnega, nimam strahu, da ga ne zadene zaslужena kazneni. Ampak jaz sem prepričan, da se nikakor ne da opraviti postopanje deželnega odbora, ki hoče udariti Kobala z najhujšo kaznijo. Saj bi se nastala lahko tudi druga pot za rešitev tega vprašanja in za rešitev avtoritete, ako bi deželni odbor poleg strošnosti vodila tudi pravičnost in človekoljubje. (Poslanec dr. Novak: »Prav dobro!«)

Krčanski može iz Mračnega seleti s svojega župnika takoj ubogali. Malo so se med seboj pomenili, potem pa so širje možje dvignili Krmežljavčko in ga na pol nesli, na pol pehali proti njegovemu domu. Ostali so se vrnili v krême, župnik pa je zaprak okno.

Usmiljeni Samaritanci, ki so blizu hude Neže in to je vplivalo, da je stopil pot na celo. Tiho stopajoč po prstih, so nesli Krmežljavčko do njegovih vrat in ga tja prislonili, pozvoni so skromno in komaj slišno in potem zbežali kakor da so zakrivili zločin ali kakor bi se bali, da se nadomema kje prikaže Herodež in jutri zagrimi že tolrikat slišane besede: »širinajst dni zapora in dva posta.«

Krmežljavček je slonel ob vratilih svojega stanovanja; vedel je, da je vplivalo, da je bila sicer šele trideset let star, dočim je Krmežljavček že izpolnil petinštirideseto leto, a vzliznil temu je bila v svojem kraljestvu močnejša, kakor župnik Matevž Štebalar v svoji župni in zlasti v Boltežarju, s kruto eneržijo. Neža je ukazovala in Boltežar je ubogal z mučenjsko udanostjo, kajti Neža je imela branilni knjižico s čedno vlogo. Neži se je imel Krmežljavček zahvaliti, da je dobil službo občinskega redarja in Neža je imela v osebi župnika Matevža Štebalarja mogočnega pokrovitelja, pred katerim se Krmežljavček samo tedaj ni tresel, kadar je bil polnomna v oblasti vinskih duhov, zlasti od tedaj, kar je župnik srdito potepal nekaj poniznih poskusov Krmežljavčkovih, pridobiti v začetu trohico ravnopravnosti.

na oknu je stal v vsi svoji mogočnosti gospod Matevž Štebalar, po božji nemilosti župnik v Mračnem selu, strah vseh moških in ljubljene vsega ženstva v njegovi fari, zlasti

zivna instance. Na predlog disciplinarnega zagovornika ali obdolženega uradnika sme načelnik centralnega urada, če se iz gotovih vzrokov more dvomiti o nepristranosti pristojne disciplinarne komisije, delegirati drugo komisijo. Odpustiti se sme uradnik le takrat, če se najmanj štirje ali pet članov disciplinarne komisije za to izreče. Obdolženi uradnik si sme kot zagovornika vzeti tudi uradnika svojega resorta. Minoritetni volumn votum zahteva celo, naj bodo zagovorniki odvetniki. Obravnave se vrše tajno, vendar pa imajo dostop trije uradniki, katere določi obdolžene kot svoje zaupnike.

Nemški poslanci hočajo na vsak

način iti v Rim. Dr. Steinwender je izjavil, da oficijalnih priredb ne bo, če ne bo do tistega časa v avstrijskem parlamentu ugodno rešena predloga o laški pravni fakulteti. »Neue Freie Presse« pripominja, da krščanski socialisti niso nič kaj navdušeni za to potovanje in da hočajo zavleči rešitev fakultetne predloge. Ravnotakovo bodo tudi Slovenci nasprotovali iz principijalnih vzrokov. Vendar se bo delovalo na to, da se predloga reši še pred drugim branjem proračuna. To bi pa bilo le mogoče, če se hitro končajo debate o agrarni resoluciji in rekrutnem kontingentu. — Kakor je pa danes položaj, bodo krščanski socialisti le težko odnehati. Neki krščanski socialist je celo nagovarjal laške poslance, naj pravilno, da pride predloga o laški pravni fakulteti še-le po Veliki noči na dnevni red. Toda ti so to ogorčeno zavrnili.

V ogrskem državnem zboru se je začela generalna debata o državnem proračunu za leto 1911. Porovevalec posl. Roland Hegedüs je pojasnil proračun in zahteval, naj se predvsem za to skrbi, da se zvišajo dohodki. To je pa le tedaj mogoče, če se progresivno zvišajo dohodki od vojaških takš, če se progresivno zviša davek na dedičine in davek na špir. Pristaš Kossuthove stranke posl. Paizs je izrekel nezaupanje vladu, ker z odprtimi rokami ngodil vsaki zahtevi militarizma, dočim ne upošteva dovolj kulturnih in gospodarskih interesov dežele. Pristaš agrarne stranke posl. Szabó se je izrekel zoper zvišanje davka na špir in zoper uvedbo monopola za vžigalnice. Debata je bila nato zaključena.

V hrvaškem saboru so včeraj nadaljevali adresno debato. Pristaš Starčevićeve stranke posl. dr. Petrič je kritikoval adresno predlogo odsekovo. Naglašal je, da mora adresa hrvaškega sabora ocitati medrajnjim faktorjem obupni položaj hrvaškega naroda. Odvisnost Hrvatske od Ogrske je vsega tega kriva. Hrvaško izrabljajo Madžari in Nemci. Tuji elementi ne ogrožajo samo gospodarske, temveč tudi narodno eksistenco Hrvatov. Nemci so na Hrvaškem že tako močni, da imajo celo poslanca, ki sedi v hrvaškem saboru, ne da bi znal hrvaško. Ostro je nato kritikoval adreso seljačke stranke. Ko je posl. Akačić napravil neki medklic, mu je posl. Radić zaklical: Držite svoj gobec! Nato mu je odgovoril posl. Akačić: Molcite vendar! Tri dni smo poslušali vaše budalosti! — Predsednik je opomnil posl. Radića. V popoldanski seji je govoril posl. dr. Anton Radić o učiteljski pragmatiki.

Odsek za zadeve hrvaškega sabora je imel včeraj sejo, v kateri so se posvetovali o poslanskih dijetah, ki so bile že o Božiču plačljive. Ban Tomasič je se izjavil, da ne more dijet izplačati, ker niso še dovoljeni v proračunu. Temu je ugovarjal dr. Lorkovič, da se potem tudi plač uradnikom in banu ne sme izplačati, ker tudi še niso dovoljene v proračunu. Ban dr. Tomasič hoče najbrže z junktim med proračunom in dijetami pritisniti na opozicionalne stranke, da sprejmejo proračun.

Nemški cesar obišče našega cesarja. Obenem se pa snide v Benetkah z laškim kraljem Viktor Emanuelom, in sicer med 25. in 27. marcem.

Na Grškem so se vršile demonstracije za ohranitev pismenega jezika, ki je baje v nevarnosti. Dijaki so sklicali pred vsečiliščem veliko ljudsko zborovanje. Po zborovanju je množica demonstrirala pred kraljevo palajo in pred stanovanjem ministarskega predsednika. Orožniki so morali intervenirati.

V Mehiki je položaj zelo nevaren. Revolucionar Madero je sporocil washingtonskim zastopnikom vlevasti, da garantira za življenje in lastino inozemcev, če pride on in njegovi pristaši na krmilo vlade. — Iz New Yorka poročajo, da vlada v celji severni Mehiki panika. Zeleznicne in brzojavni so povsod porušeni. Oblegajo manjše kraje, katerim so

zabranili ves dovoz. Boj na Agua Prieta je opazovalo tisoč Amerikanov. Revolucionarji so bili odbiti ter so izgubili 22 moški.

Med Mehiki in Japonsko se je baje sklenila pogodba. »North-American« poroča, da je predsednik Diaz sklenil z Japonsko tajno pogodbo, po kateri se bo naselilo 15.000 blivih japonskih vojakov v Mehiki kot delavec in farmerji. Ti naj potem takoj oblečajo mehikanske uniforme ter gredo v boj zoper upornike. Kakšno plačilo bodo za to dobili Japonci, ni znano. To japonsko invazijo je baje preprečilo postopanje Zdrženih držav. Predsednik Diaz se zaradi tega baje zelo jezi.

Na Kitajskem se razširja antiruska agitacija. V bližini Vladivostoka se zbirajo kitajski vojaštvo. Vsak dan imajo strelne vaje. Tudi v Mandžuriji že oborojujejo milice. Iz inozemstva uvažajo orožje in zelenice neprenehoma uvažajo provijant. Vsi listi so mnenja, da je položaj zelo resen.

Republiko Guatemale so kupili kapitalisti. Kakor poroča »Newyork American«, je večje število kapitalistov pod vodstvom Clark, kupilo tričetrt republike Guatemale. Ustanovili so družbo s kapitalom 75 milijonov in bodo ta kapital zvišali na 100 milijonov. Predsednik republike Guatemale je dal tej družbi izključno pravico, izkoristi 30 milijonov akrov, torej skoraj dve tretjini dežele. Družba bo izkorisala vse rudnike, gradila telefonske in brzojavne zvezze in prevzela javno upravo te pokrajine.

Štajersko.

Nemške ljudske šole na slovenskem Štajerskem. Po šematzmu, ki ga je nedavno o štaj. ljudskem sostvu izdal »Steier. Lehrerbund«, je na slov. Spod. Štajerskem 332 ljudskih šol. Izmed teh je mimo mestnih ljudskih šol v Mariboru, Ptuju in Celju še 27 »nemških«. Od teh vzdržuje dežela 23, nemški »Schulverein« pa 4. Te »nemške« šole pa, ki jih večjidel posečajo — slovenski otroci, imajo nastopni kraji: Vojnik (Brazdenc), Store pri Celju (3r.), Ormož (4r.), Konjice (4r.), Vitanje (2r.), Sevnica (Šulvercinska 3r.), Ljutomer (4r.), Muta (4r.), Mahrenberg (4r.), Sobotka (2r.), Studenci pri Mariboru (6r.), Št. Ilj (2r.), Leitersberg-Karčevina (3r.), Pekanje (2r.), Pobrežje (6r.), Radvanje (4r.), Razvanje (2r.), Tezen (2r.), Brežice (4r.), Bogatec-Slatina (3r.), Soštanj (Šulver. 2r.), Velenje (Šulver. 2r.), Laški trg (4r.), Hrastnik (3r.), Slov. Bistrica (2r.), Pragersko (Šulver. 2r.) in Slov. Gradec (4r.). — Vidi se, da se »Nemcem« med Slovenci na Štajerskem ne godi kaj slab. — Skoraj pol milijona štajerskih Slovencev pa nima niti ene meščanske šole! In kdo se briga za tisoče in tisoče Slovencev, ki so uslužbeni pri raznih rudokopih in industrijskih podjetjih na Srednjem in Gorenjem Štajerskem? Živ krst ne. Ves slov. narščaj v teh krajinah je skoraj povsem izročen narodni smrti... To dejstvo pač spet kaj jasno kaže, kako se v ljubljeni naši Avstriji povsod skrbi za Nemce, kako pa za — Slovane. Difficile.

Od sv. Lenarta v Slov. goricah. Oba sta torej nedolžna, Stupica in Tipič. Vse je bila le grda laž — liberalno falotstvo. Čudimo se samo, da so bili na dan volitve vsi Slovenci o teh dveh tičih istega mnenja. Vsaj neka tolažba za opsovanega dopisnika, kojega ime pa je janaški Tipič v svojem »Pojasnilu« prav vestno izpustil, čeravno mu je prav dobro znan. Je pač vedno enak junak. Iz zavjetja psovati, to zna, in še kako! Z ozirom na obe izjavi gori navedenih gospodov smo prisiljeni razodeti širši javnosti pravi vzrok postopanja teh dveh junakov. Oba gospoda pa iskreno prosimo naj v eni prihodnjih številki blagohotno imenujeta, tudi sledeteče »podlo laže«. Notar Fran Stupica je imel svoj čas neko posojilo pri posojilnici v Ribnici v znosu čez 20.000 K., in to proti prav nizkemu obrestovanju. Vsled denarne krize je bila ta posojilnica v jeseni prisiljena zvišati Francetu Stupici obrestno mero. Tega pa ni hotel Stupica dopustiti. Po kratkem sklepnu se je peljal slovenski notar Fran Stupica k najhujšemu nasprotniku vsega slovenstva, peku Orniku v Ptuj ter počnjo prosil njega ter pajdala dr. Plahkija za kako ceno posojilo. Razume se, da sta ta dva z veseljem sprejela najnovejšo izdajico ter mu takoj dala posojilo kar 40.000 K. in to po željeni obrestni meri. Za letnih 600 kron je prodal tedaj akademik Fran Stupica svojo narodnost. Stupica ki ima letno najmanj 12.000 kron dohodka. Teh 600 kron se je bal zgoditi, rajeji je zapustil vse. Stupica — je li to laž? Dr. Tipič ima distrikt Sv. Juri — pa ne stanuje v njem. Radi tega so mu napravili Nencij in

nemškutarji že mnogokrat sitnosti z ovdobami na deželne oblasti. Kot distriktni zdravnik ima 600 kron letno plače, zaslužek dr. Tipič pa tudi ni manjši od njegovega sodruga notarja. Tipič se je hal za teh 600 kron. To je namreč v svoji znani neumuošti sam priznal. Par dan pred volitvijo predložila se je namreč v skupni seji neka pritožba radi volilnega imenika, katera se je imela v amšku sklepa podpisati od vseh. Vsi so to storili, le dr. Tipič je decidirano izjavil, da tega ne more storiti, ker se boji, da bi ga potem Nemci napadli in bi bil njegov distrikt v nevarnosti. Te svoje izjave se je tudi zvesto držal. Zato, ker je bil v nevarnosti, da bi mogoče zgubil 600 kron, je raje pobegnil. Vse njegove besede v izjavi so bile le pesev v oči. Zakaj ni vsega tega povedal somišljenkom, ki smo sedeli v krémri pri Arnauži, kazaj na pričel vsaj za trenutek tje, da bi naznali vse to, kar ga vloče iz komisije? Radi borih 600 kron se je bil nemškutarjev — in »kšeft« je njegov prv in zadnji zakon. Radi »kšefta« je on Slovenec, klerikalec in zdaj nemškutarji podrepnik, Tipič — popravi!

Iz Sredšča. Pod naslovom: »Karriere eines deutschen Steirers in Amerika« poroča graščka »Tagespost«, da je bil imenovan gosp. Leo-pold Friedrich, dosedanjji ravnatelj druge največje banke v Svet. Ameriki: »Nationalbank of Commerce« v New Yorku, za ravnatelja »American Smelting and Refining Company«. Ta družba ima delniške glavnice 115 milijonov dolarjev in je največji producent zlata, srebra in svinca na svetu. G. Friedrich je bil leta 1900 tajnik pariške svetovne razstave za Bosno in Hercegovino, potem pa se je preselil v Novi York. — Kar pa se tiče njegovega štajerskega nemštva, bodo povedano, da je sin tukajšnje židovske rodbine, ki velja za slovensko in se je pri ljudskem Štetju tudi vpisala za tak.

Drobne novice. (Dva sam o mora v Mariboru.) 18letni trgovski pomočnik Vilibald Vollgruber iz Sv. Lovrenca nad Mariborom, nastavljen pri trgovcu Fontani, se je v soboto zjutraj v »Bergwald« ustrelil. — Obesil se je v Magdalenskem predmestju 46letne delavce Jakob Kranje, doma od Selnice. Bodja se mu je zmesalo. — Nevarna in grazozemje m. 17letni ključevni učenec Ivan Lorberk je teden v Studencih pri Mariboru za šalo meril s flobertovo pištolem na 15letnega tovariša Plejuška. Pištola se je sprožila in naboj je zadel Plejuška v pleča. — Razbijajo. Zidar Vincentij Cerkovnik je kuhal že dalje časa hudo jezo na nekem Puha v Stražah pri Št. Ilju. Te dni je šel k njemu v krém in mu vrgel vrček s pivom v obraz; tudi je razbil več kupic. Ker so ga odpravili iz gostilne, si je šel po pomoč in razbijal dajle. — Svinjski sejmi se zopet prično v Ptaju in Ormožu.

Občinske volitve v Vuženici so se končale s popolno zmago Slovencev v vseh treh razredih. V prvem je znašala slovenska večina 1, v tretjem blizu 30 glasov; v drugem pa so Nemci spravili skupaj komaj 4 glasove. Čestitamo zavednim narodnjakom v Vuženici na lepi zmagi!

Iz Celja. Med pravake renegatske klike v Celju se sedaj rine lesni trgovci v Gaberju Jarmer, dasi si je nabral celo svoje premoženje od Slovencev. Ko se je vršila otvoritev »Narodnega doma« v Celju, so neki zagrebški Hrvati na kolodvoru vrgli nekega Jarmerja, kateri jih je grdo izzival in celo napadel, na tla in ga vsega opljuvali zato, ker je zatajil svoj hrvaški narod in postal renegat. Hudobni ljudje trdijo vedno, da je lesni trgovec Jarmer in ta opljuvanje in lastnih rojakov obsojeni Jarmer ena in ista oseba. Pričakujemo v celjski »Vahtarieči« kakega pojasnila.

Iz Gradea. (Enoletnik ustrelil tovariša enoletnika.) V soboto so se zbrali v staro domobravški vojašnici enoletnik, ki je pred 2. uro v sobi, kjer imajo poduk. Enoletnik Takovsky je ogledoval repetirno pištole, ki je bila v sobi zaredi nazornega poduka. Nabil jo je in naenkrat se je sprožila, krogla je zadeila tovariša Orzana v glavo. — Kriknil je in se mrtev zgrudil. Krogla mu je šla skozi glavo. Takovsky in Orzan sta bila najboljša prijatelja. Orzan je sin nekega goriškega pojav-

na. Nevaren tat. V Celovcu je zapalil te dni neki mesarski pomočnik v Solski ulici, kako je iz nekega bazaria odnesel tat polico z raznim blagom ter izginil v Fröhlichovi ulici. Prodajalec in več drugih ljudi so obkolili tatu, nakar je ta vrgel polico stran, potegnil nož in začel z njim mahati, kakov je bil ornat srečno.

Kriminalna kronika. Ivan Gorican, star 21 let, iz Trsta, je bil aretiran, ker je v gostini »Reclame« v ulici S. Mauricio razsajal kakor besen in grozil gostilnici in gostom. — Dminarja Rudolfa Batiča je aretiral nočni čuvaj za zapiranje, ko je iz sklepila Južno železnico odnalo ukrajen sladkor. — Brezposlni natakar Gothard Sillich je bil aretiran, ker je na nekem Lloydovem parniku povabil s seboj večjo množino masla.

Zaradi neozdravljive bolezni. Iz obupa zaradi neozdravljive bolezni si je vzela včeraj dopoldne 59letna zasebnica Eliza Vida življene. Skočila je iz svojega stanovanja v ulici Chiozza št. 41 v 5. nadstropju v Trstu na cesto. Z razbito lobanjo je bležala na cesti in so jo prepeljali v bolnišnico kjer pa je že po polnemu umrla.

Pogorela jadrnica. Italijanska jadrnica »Sat«, ki je pred par dnevi v roščku pristanišču zgorela, leži sedanji popolnoma izgorela ob ustju Rezine. Jadrnica je bila zgrajena v Sestri Ponente, je obsegala 295 ton in je bila vredna 46.000 K. Jadrnica ni bila zavarovana, pač pa je bilo zavarovano oglje, ki je bilo v krepano na ladjo, za 16.000 K.

Preselitev pristaniškega kapitana. Tržaško pristaniško poveljstvo se je preselilo v lastno novozgrajeno hišo pod svetilnikom. Na zelo nerodnem kraju leži ta hiša za vse stranke, ki imajo tam opraviti ker leži izoliранa od vseh prometnih zvez. Kakor se čuje, je to uvidela tudi pristaniška oblast in misli še to leta prevzeti celi zadnji del novega hotela »Riva«, ki ga sedaj še grade.

Gorica brez vode. Kljub ugodni legi in kljub velikim denarnim žrtvam se dogaja v Gorici večkrat na leta, da zavlada občutljivo pomajnjava vode. Studirali in studirajo se to vprašanje mestni očetje, županji zdaj že pol stoletja in še niso doširali. Vzdramili so se pred tremi leti in so rekle: »Zdaj pa bomo napravili, in po Gorici se je že zmagoslaveno govorilo, da bodo imeli najkasnejše v dveh letih vodovod. Tretje leto že od tedaj, voda pa še ne teče in nič delj niso prišli, kakor da so potrošili mnogo denarja za komisije in načrte in da so določili lani izvirek, o delu pa se niti govorila. In Gorica bo še nadalje brez vode.

Slovenci v Pulju prirede dne 18. t. m. v dvoran Narodnega doma v Pulju pod naslovom »V postojanski jamiči veselico s plesom. Čisti dobrček se porabi za vsesokolski zlet v Zagreb.

Dnevne vesti.

+ Danes je 50 let kar je bilo ustanovljeno italijansko kraljestvo. Ustanovljeno je bilo v bojih proti Avstriji in različnim malim potentatom na Italijanskem. Ustanovitev italijanskega kraljestva je pomenila zmago narodnostranske misli, zmago nacionalitetnega načela, ki priznava vsakemu narodu pravico, da združen in samostojno živi svoje narodno, gospodarsko, kulturno in socijalno življenje. Sinovi slovenskega naroda so v službi Avstrije pač prelivali svoje plemenitosti, ki so se tradicionalno zvestobo vojskovali proti zdrženju Italije, a to dejstvo ni moglo zatemnititi niti spoznanja, da so imeli Italijani prav, ko so šli z orozjem v roki na delo, da si ustvarijo svojo narodno državo.

Koliko je Slovence v Gorici, tega nočje razglasiti goriški magistrat. Zagotavlja se, da je »revizija« magistrativov organov pošrla nad 1000 Slovencev. Pa se vedno popravljajo in vedno še kličejo Slovence na magistrat, dasi so moral elabirat že predložiti namestništvo, ker je to že v uradnem listu razglasilo končni izid ljudskega štetja v primorskih deželah. Tudi v Trstu nočje razglasiti Slovencev; vidi se, da so zastopi »laških« mest domenili med seboj, da ne bodo naznali prebivalstva po narodnosti. Strah jih je pred Slovani.

V konkurs je prišla Terezija Kenda iz Češoče, ki je imela v Gorici pekarijo. Dolgov je bilo 2419 K. Dobila je 3 dni strogega zapora.

Za povzdigo tujškega prometa po Šoški dolini, posebno po Bovškem. V kratkem začeta voziti dva lepa prostorna avtomobila za osebni promet med Bovcem in Sv. Lucijo. To je delo podjetnih Bovčanov. Avtomobil bratov Ostanov za tovorni promet že vozi dleje časa. S tem se otvorji promet s tujci lepo kos krasnega planinskega sveta

ako so se klerikalci ravnali po načelu demokratizma pri tistem katoliškem balu, ki ga je priredila gospa dr. Šusteršičeva nedavno tega v deželnem dvoru? Zakaj pa na ta bal niso bili povabljeni tudi tisti, kateri sicer klerikalci vedno izrabljajo in se jih poslužujejo zlasti pri agitaciji? Zato, ker je dr. Šusteršičeva gospa odredila, da se smejo do to prireditve povabiti samo tisti, ki že po svojem tann spadajo v salon. Katoliški bal je bil torej samo za »zgornjih deset uspehov, tem pa so ostala vrata elitni katoliški ples v deželnem dvoru zaprta. In to je demokratizem, pristni demokratizem, ki ga kuje »Slovenec« do nebes! Toda razne klerikalne rodbine, ki niso našle v teh gospe Šusteršičeve milosti, da bi bile povabljeni na bal, govorje o em čudnem klerikalnem demokratizmu čisto drugače! Da, da demokratizem v teoriji in v praksi sta pač vse dočela si nasprotujujoča pojma! Sicer pa je stara stvar, da se vse na vetu maščuje. Klerikalci so svoje lini strašno zabavljali na frakarstvu nad naprednjaki, sedaj pa imajo v vojih vrstah najognevnejše frakarstvo, dočim je to frakarstvo popolnoma izginilo iz naprednih vrst ter napravilo prostor pravemu demokratizmu.

+ **Koliko plačujejo davka ljubljanske tiskarske podjetja?** »Slovenec« je zadnje dni golide šmila žil, da bi dokazal, da je »Katoliška tiskarna« največje in najbogatejše tiskarsko podjetje. Ne mislimo se o tej trditvi prekati, menimo pa, da je moralna v tem slučaju »Katoliška tiskarna« plačevati najvišje davke med vsemi enakimi podjetji. Informirali smo se o stvari ter dognali, da visokost davkov, ki jih plačuje Katoliška tiskarna, nikakor ne odvaja velikemu obratu, ki ga ima »Slovenec« v zatrdilu imenovanem katoliško podjetje. Sicer pa naj v tem oziru govore številke: »Narodna tiskarna« plačuje na leto 4345 Kč v davku, »Katoliška tiskarna« 363 Kč 54 v., Bamberg 2530 Kč 05 v., Učiteljska tiskarna 1616 Kč 47 v., Pragotin Hribar 756 Kč 02 v., »Zaružna tiskarna« 223 Kč 98 v. Iz teh odgovorov je razvidno, da plačuje Narodna tiskarna med vsemi enakimi podjetji največ davka, okrog 0000 kron več, kakor »Katoliška tiskarna«, ki je po »Slovenec« v iztevjanju najbolj evetoč, največji in najbogatejši tiskarski zavod v jubljani. Kje je sedaj resnica? Ali laže »Slovenec«, ali je bila nalaganja in osleparjenja davčna oblast, da i predpisala »Katoliška« obratu in obroku primernih davkov? Tega prasanja smo se dotaknili samo naloge, izvzvani po »Slovenec« vanaštu, ker smo sicer minima, da je samo v interesu vsakega industrijskega podjetja, da se o njem govorja in najmanj.

+ **Odgovor na škofov »pastirskih« list.** Skof Bonaventura je napovedal najhujši boj naprednemu časopisu, kliče boga in hudiča na pogreb, da uniči to napredno časopisje s tem seveda povzdigne klerikalno časopisje in »Katoliško tiskarno«, am ni treba klicati ne boga in ne hudiča na pomoč. Faktum je namreč, da so edini plačajoči narocniki »Slovenca« naprednjaci. Napredni gospodarji in kavarnarji, napredne čitalnice so tisti, ki delajo pretežno večino narocnikov »Slovenca«. In pomislimo, kakšno propagando je vsak dan »Slovenec« in »Domobube« ravno zoper gospodarje s m., da piše za ono nezimelno abstinenco, tedaj se naravnost čudimo, a imajo napredni gospodarji že edno v svojih gospodinjih »Slovenec«, gospodarji tudi ne smejo pozabiti, kako je klerikalna večina deželne oblike bagatelizirala deželno zvezodo gospodarjev ter ji odrekla vsako podporo. V Jubljani sami je okoli 100 gospodarjev v kavarni. Vse so v rokah naprednjakov in vse imajo načenega »Slovenca«. Če bi se ti napredni gospodarji zavedali svoje dolnosti ter hoteli dati primeren odgovor na škofovovo »pastirsko« pisemo s tem, da vrnejo »Slovenca«, temaj bi klerikalci s škofov vred kmalu zlezli pod klop. Napredni gospodarjev gotovo ne bodo vprašali po »Slovencu«.

+ **Nekoliko popravka zahtevajo** swaldove opazke v »Slovenecu«. Iriških novicah o računskem začetku občine za leto 1910. Prav, da se je porabilo za upravo v občino 320 Kč 47 st. več, kakor je bilo proučeno. Tako je sicer res izkazano, da je pregledu troškov, faktično pa tega rekoračenja ni, o čemur nas prepričajo posamezne postavke tega popravja, če se izloči plačilo pomožnim letalnim slugam 2496 Kč, ki ni bilo obračunjeno in je k temu tudi država prispevala s 1745 Kč. Prekorčilo je potrebščino pravzaprav le pri začeh uslužbencem za 973 Kč, kar pa je odobril občinski odbor, ki je na swaldovo pritožbo od deželnega odbora črtano povišanje izplačal usluž-

bencem v obliki nagrade za leto 1910. S tem pa se ni nikakor kršil zakon, ki pravi: »Ko bi se primeril med letom tak troski, ki v predvarku nimajo v svojem predelku nič ali vsaj ne doveli zaloge namenjene, pa se vendar ne dajo odložiti, naj glavar sklice odbor, da zanje sklene«. Tako je tudi pri nakupu zemljišč. Za svet nad konjušnico se je dalo e. kr. eraru 404 Kč in je to sklenil odbor, ravno tako za novo cesto v Grapi za Šulgajev svet. Prav tako je sklenil odbor večje izdatke pri cestah. Težko pa je vedeti naprej, koliko škarpa se bo prihodnje leto podrla na tej ali oni cesti. Podpora zdišča na dolski in vojskarski cesti so vsa v skrajno slabem stanju in bo treba še ogromnih vstop za njihovo popravljanje. V mestu samem pa se je skoraj v vseh mestnih delih več potov temeljito popravilo. Prebivalstvo je hvaležno občini, da se je večje občinske dohodke ravno v ta namen porabilo. Le Oswald mora pozabavljati. Tudi letos se bo v tem nadaljevalo in še več let, ker je še toliko slabih potov v Idriji. Obžalovati je le, da po klerikalni krvidi občina še nima oblastveno potrjenega regulačnega načrta za mesto, da bi bilo to delo sistematično. Kanaliziralo se je v letu 1910 toliko, kakor še nobeno leto ne. Tudi nam se zde pravdno troški radi mestne hiše št. 509 nepotrebni, a povzročil jih je edino Oswald, ki ne privoči ljudstvu izobrazbe in lepih prostorov. Troški za mestno klavirico le potrujejo, da je treba zgraditi novo. Sicer pa je med raznimi troški vknjiženih 400 Kč za napravo načrta za novo moderno klavirico. Za vzdrževanja realčnega poslopnega se je toliko potrošilo, ker se je moralno popraviti centralna kurjava, stranišča, glavni napis, postaviti nove peči v ravnateljivi pisarni in kemičnem laboratoriju. Napraviti se je moralno botanični vrt z betonsko ograjo pri gredah, na podporu zdišča krog realke so se dogradila betonasta pokrivala, da se s tem poveča njih trpežnost. Med »ostalo potrebščino« je največji izdatek za elektrarno in poravnavu starejšega računa za knjižnico. Nagrada pisateljem šolskih knjig za srednje šole je bila že pred leti sklenjena od občinskega odbora in v hranilnici naložena. Letos se je izplačala dvema profesorjem na idrijski realki in ni to pomembno nikake obremenitve občine za leto 1910. Idrijski ruder pa je lahko ponosen, da more prispevati v tako važen kulturnem namen. Po navedenih pojasnilih, more vsak prevideti, da je bilo gospodarstvo idrijske občine pravilno in v korist idrijskega mesta.

— **Ljubljanske dame in gospodične,** ki so obljubile svoje sodelovanje pri dobrodeleni prireditvi »Domovine« dne 1. aprila t. l. kakor tudi vse one, ki še hočejo stopiti v ta krog, se prisojijo, da se sigurno udeleže sestanka v tork, dne 14. t. m. ob 5. popoldne v »Narodni kavarni«. Z ozirom na to, da je do prireditve le še malo časa, prosimo polnoštivelne udeležbe.

— **Glavna posojilnica.** Te dni bo pri deželnem odboru posvetovanje glede »Glavne posojilnice«, na katero posvetovanje so vabljeni zastopniki različnih korporacij.

— **Slovenska Filharmonija** in »Grazer Tagblatt«. Pod naslovom: »Slovenischer Kunstschwindel« je prinesla ta graški list v svoji prilogi: »Deutsche Stimmen ans Kraine vest, da se je s pokroviteljstvom ljubljanskega občinskega sveta ustanovila »eine ganz minderwertige Wirtshauskapelle« z imenom »Slovenska Filharmonija«; to ime si je izbrala samo v ta namen, da bi živila na stroške staroslavne filharmoničnega društva v Jubljani. Nato navaja ta predstavitev nemške kulture, da je »Slovenska Filharmonija« z imenom »Philharmonisches Orchester aus Ljubljana« sodelovala pri koncertu kopalniškega orkestra v Opatiji, da je s tem naslovom hotela kriti svojo Mindestwertigkeit pa seveda na račun filharmoničnega društva v Jubljani. Znani dopisnik nato psuje »Slovensko Filharmonijo« z besedami: »gruber Schwindel«, »Diebstahl«, »freche Gaunerei«. Na ta izbruh je odbor »Slovenske Filharmonije« graškemu listu poslal popravek te - le vsebine: Ni res, da se je z znatno podporo ljubljanskega občinskega sveta ustanovila manjvredna gospodarska godba z imenom »Slovenska Filharmonija«. Res je, da je ta orkester popolen in obstoječ iz polnovrednih godbenikov, ki vsi pripadajo avstro - ogrski zvezni godbenikov. Ni res, da za ustanovitev godbe ni bilo potrebe. Res je, da je orkester zapošlen v slovenski operi in pri serijočih prireditvah ljubljanskih slovenskih glasbenih društva. Ni res, da »Slovenska Filharmonija« izrablja svoje ime na stroške filharmoničnega društva. Res je, da nastopa orkester vedno le z naslovom »Slovenska Filharmonija«. Ni res, da je »Slovenska Filharmonija« pri koncertu kopalniške godbe v Opatiji z naslovom »Philharmonisches Orchester aus Ljubljana« občinstvo namenala spraviti v zmoto. Res je, da je kopalniška godba v Opatiji naprosto

la »Slovensko Filharmonijo«, da ji z 22 godei prisloči na pomoč za dobrodeleni koncert, ki se je vršil dne 18. januarja t. l. v korist badenskega »Musikerheimu« in da sta »Slovenska Filharmonija« in vodstvo slovenskega gledališča v Jubljani spričo dobrodelenemu namenu dala godbo za dva dni »brezplačno na razpolago«; da »Slovenska Filharmonija« s tem koncertom ni imela nič opraviti; tudi ne glede načina objave koncerta na lepkah. Ni res, da je to »grober Schwindel«, res je, da »Slovenska Filharmonija« nastopa vedno le kot »Slovenska Filharmonija«, da niti noče kake zamenjave s filharmoničnim društvom v Jubljani, ker je to že zategadelj nemogoče, ker filharmonično društvo sploh nima svojega orkestra in se pri svojih prireditvah poslužuje le vojaške godbe nešpolka št. 27. — Ta v mirnem in dostojnem tonu pisani popravek »Deutsche Stimmen« niso sprejele, pač pa so vzliz popravku še enkrat dolžile »Filharmonijo« — slapevstva. Odbor »Slovenske Filharmonije« bi bil lahko tožil tega zastopnika nemške kulture, toda v Građeu iskati — pravice!! Primerjajmo pisavo tega časopisa samo s soglasno in enodrušno hvalčimi oceanimi vseh ljubljanskih dnevnikov o koncertu »Slovenske Filharmonije«, ki je bil zadnjino nedeljo. Slovenska Jubljana najda sama odgovor na take nesramnosti, da podpre to velevažno institucijo v slovenskem kulturnem razvoju z vsemi silami!

— **Odgovor »Slovenecu».** Bivši pažnik Jubljec nas prosi, da objavimo - le njegovo pismo: »Slovenec« se je v soboto pečal obširno z mojo osebo in podtal v napisu načrta za Res je, da so me klerikalci pridobili za se, obljubujči mi, da bom dobro plačan in nagrajen. Vse te obljube pa so ostale samo obljube. Neresnica je, da bi ne bil veden v službi, res pa je le to, da kadar klerikalci človeka izrabijo, potem ga pa vržejo na cesto in pomandrajajo in uničijo. Neresnico je, da pri tem tudi dejal prisiljence, naj jih popravi in proda, s čimer bo plačan tudi za delo, ki ga je izvršil pri njem. In res je dotični prisiljene to storil in pričel prodajati popravljene stole. Pet dni jih je prenašal ter jih ponujal paznikom po 1 K 20 vin. in po 1 K komad. Nato jih je pa meni ponudil po 40 vin. komad. Vzel sem jih ter mu dal za to, kar se sme dati, tobaka, čikati, kar dajejo tudi uradniki prisiljencem, ako izvrše kako delo. Da bi bil jaz spal v službi, je tudi neresnica; res pa je, da sem dvakrat zamudil četrt ure, toda, da bi nikoli ne zamudil niti ene minute, pa ni niti enega med pazniki, še manj pa med uradniki. Za devetletno službovanje je nakazal deželni odbor 100 kron vsako leto dne 1. septembra kot milostno podporo za mojo rodbo, in sicer do preklica. Vprašani, ali je to kaka posebna dobrot? — Pondarjam vnovič: V zavodu ni niti enega človeka, ki bi ne imel takih grehov, kakršne meni očita »Slovenec«. Če bi se torej postopalo proti vsem enako, potem bi v imenovanem zavodu ne bilo več nobenega paznika.

— **Na naslov tržnega komisariata.** Iz krogov gospodinj je nam došla pritožba, ki jo v naslednjem priobčenju obesedeno: »V zadnjem času so nameščene prodajalke masla, smetane in stičnih stvari v najugodnejšem kotu Pogačarjevega trga, kjer je največji prepih, in vsled tega tudi največ prahu. Maslo, smetana, sploh vse, kar se tu prodaja, je vsled tega vse nesnažno in pršašno. Se hujše bo to sedaj v toplejšem letnem času. Tu na Pogačarjevem trgu se namreč prodaja tudi sadje. Da je to prava vaba za muhe, je znano. Pri množici muh, ki jih privabi sadje, so lahko prodajalke smetane in drugih takih stvari še tako nesnažne in pozorne, vendar pa ne morejo prečeti, da bi semterja s smetano ne prodajale tudi muh. Gospodinje bo mo torej morale kupovati ne samo nesnažno in pršašno blago, marveč celo pomešano z muhami. Da pa tako blago ni ravno zdravju koristno, ve vsakdo, ač tudi ni zdravnik strokovnjak. Navadno se zvaluje krvida glede nesnažnega blaga na prodajalce, toda naše mnenje je, da so za nesnago v prvi vrsti odgovorni tisti, ki odkazujejo prodajalcem jestvin takoj neugodne prostore. Prostori, kjer se naj prodajajo jestvine, zlasti smetana, maslo, sir itd., bi morali biti pred vsem zračni. V to bi po našem mnenju najbolj sodil Vodnikov trg. V interesu higijene prosimo in pozivamo mestni tržni komisarijat, naj se prepriča o nedostatkih na Pogačarjevem trgu in naj vse potrebno ukrene, da se ti nedostatki, ki smo jih oznakl, še naprej odpravijo. —

— **Umrli je danes na Krakovskem nasipu št. 14 ondolni hišni posestnik in gostilničar Jernej Klemeš in e. po dom. Koglovšek. P. v. m.!** — **Hlačno krilo.** Sicer se kaže, da se bodo ljudje v mestih polagona navadili na hlačno krilo in listi že beležijo vesti, da so n. pr. na Dunaju nekatere dame v hlačnem krilu povse mirno mogle iti svojo pot, vendar se še vedno dogajajo izgredi. V Pragi so energično nastopili in je policija kar aretovala več takih krepostnikov, ki so demonstrirali proti nositeljicam hlačnega krila. V Građeu se je zgodilo v Olomouc bivši igralki Gustav Günther. Bežala je v neko kavarno, katero so zasedovali napadli in demolirali. V Draždanih je policija nekih prvih prepovedala nastopiti na kabaretinem odru v hlačnem krilu.

— **V obče pa vendar prodira nova moda, najbrže bo morda prodrla še na Ogrskem, dasi Ogrska gotovo ni na glasu kot dežela krepnosti.**

— **Igranje v ogrski razredni loterijski je prepovedano.** Znano je, da ogrski kolektanti skušajo z vsemi sredstvi spečati srečke ogrske razredni loterije tudi na Kranjsko in se v dosegu svojega namena poslužujejo celo zavitkov z napačnimi naslovimi. Občinstvo se svari pred nakupom omenjenih sreček. Neprjetne posledice protipostavne nabave teh sreček so, kar je bilo že večkrat v našem listu objavljeno, da se srečke zaplenijo, morebitni dobitki zapadejo v kript države, poleg tega pa mnoga zamudna pota ter občutljive denarne kazni. Zatorej ne naročajte sreček ogrske razredne loterije, ač jih pa dobite brez naročila, uničite ali pa izročite jih finančni oblasti.

— **Nezgode.** Po nerodnosti se je zboldila s kuhinjskim nožem v desno oko 17letnega posestnikova hči Ivana Kramar v Studencu ter se težko poškodovala. — Pri neki novi zgradbi v Jubljani je padel te dni duinar Fran Koleša z odra ter se hudo pretresel in si pokvaril tudi desno oko. — 18letni mizarski vajenec Ivan Zlobec iz Rudnika je padel s. t. m. med delom s streho in zadobil smrtnovarne notranje poškodbe. — Nekega ključavnarskega pomočnika v Domžalah s flobertovo puško v desno roko in se težko poškodoval. — Dninar Boštjan Kavčič v Kopačnici je padel na poti in si zlomil desno nogo. — V Idrijskem logu se je zboldel med igro posestnikov sin Ivan Vidmar z nožem v levo oko in si je težko poškodoval.

— **Ukradeni Florian.** Gostinčar in jermenar Ivan Buš iz Črnega vrha je pred kratkim za svojo gostilno nakupil več stvari v Jubljani in je prišel okrog 9. ure zvečer s svojim težko obloženim vozom v Polhov građec. Da bi težo voza nekoliko zmanjšal, je odložil tu sod, držec 132 litrov »Florian«, ter je postavil k hiši, kjer ima požarna brama shranjeno svoje orodje. Drugi dan je hotel priti zopet nazaj po sod. Dva britna fanti pa sta sod še tisto noč zasledila ter je zvalila v četrt ure oddaljeno Srednjo vas, kjer sta ga skrila v zapuščeni kovačnici pod zabojo. Svojega plena pa si nista mogla razdeliti, ker jima je bila žandarmerija še pravocasno za petami ter jima odvzela plen.

— **Zupanstvo Smartno pri Litiji** napis piše: Slavnemu uredništvu »Slovenski Narod« v Jubljani. Z ozirom na notico dr. Šusteršiča v Smartnem pri Litiji v vašem listu z dne 4. februarja t. l. št. 28 se zahteva na podlagi § 19. tisk. zakona, da v zakonitem času na istem mestu in z istimi črkami prinesete sledeči stvarni popravek: Ni res, da se je za čukarski dom v resnicu dalo iz občinske blagajne 150 K (enstopetdeset kron), res pa je: da se za imenovan dom ni iz občinske blagajne ničesar dalo. Zupan Leopold Hostnik s. r. — Op. uredništvo: Prosimo našega posnika, da primerno odgovori.

— **Iz poštne službe.** 25. t. m. se vpete v Kočevski reki v političnem okraju Kočevje brzozavni obrat zomejeno dnevnemu službu.

— **Umrl je v Črnomlju v starosti 66 let ravnatelj g. Anton Jeršič.** Pokojnik je bil odličen šolnik in si je kot mnogoletni vodja črnomeljske posojilnice tudi za gospodarsko povzdrogo svojega okraja pridobil mnogo zaslug. Blag mu spomin.

— **Ameriške novice.** Bojak z g. r. v. R. Roundup je izgoril 11. febru-

arja t. l. Anton Špore. Vlival je v poč petrolej, pri čemur je poč eksplodiral in se je njegova bleka vnela. Dobili so samo sečgane kosti

nedeljo zvečer izvirna farsa »Sakibavka s petjem in godbo. — Prihodnji teden opera »Faust«.

Koncert »Glasbene Matice« dne 19. t. m. L. v Beethovevem; Peto simfonijo v C-mollu (op. 67) imenovanovo na kratko »pet«, je izvršil Beethoven, ta izmed največjih glasbenih genijev, leta 1808, potem ko jo je bil zamislil že l. 1800. Doba, v kateri je nastala »pet« je važna za umevanje tega velikega glasbenega dela. Tako so pri Beethovnu začeli nastopati prvi znaki oglušlosti, te najgrzovitejše bolezni, ki more doleteti glasbenika in ki je morala doleteti baš njega največjega mojstra glasbe. Prešin ga vsa groza preteče duševne smrti, občuti udarec usode, ki ga hoče pahniti iz njegovega kraljestva, boji se izgubiti to, kar pomenja človeški vse; vendar še je upati, da je nastopajoča nezgoda le mimoidoča, hrepeneča nada, da premaga strašnega demona, mu polni srce, v njegovu duši bije boj, boj brez usmiljenja, on vsprijem boj z usodo, ne mara se vpogosti pred njo, kaj li da bi se puštil uničiti od nje. S titansko silo ji ključuje: »Usodo hočem zgrabiti za žrelo«, zaključi v vsej svoji veličini. Zmaga v tem boju. Prelesto zmagoslavje slavi njegova zmagoča duša. Tako je nastala »pet«, ki slikajoča tragedija skladateljeva postaja simbol za tragedijo človeštva. Boreč se z uizkostjo, zavratnostjo, zavistjo, duševno bedo, temo in sužnostjo, velikost človeškega duha mora končno zmagati. Ustvaril si bo lepih in čistejši svet, kraljestvo prave svobode in cistosti. — Prvi takti prvega stavka »Allegro con brio« nam prinesajo znotis usode, ko trka na duri človeškega življenja. Temu motivu lahko sledimo v vseh drugih stavkih simfonije, dokler v zadnjem stavku kot premagavec vse potone v razkošnih akordih veličastne zmage: Klie usode (Klopfmotiv) je temelj vsemu prvenemu stavku. Z nadčloveško silo se bori junak, stori korak naprej, da ga vrže usoda za dva koraka nazaj; kakor skozi raztrgano meglo mu zassije zarek upanja, pa zopet ga zastrene nepridoma tema. Obupna tožba se mu izvije iz prs. Omaga. Usoda triumfije. — V drugem delu andanate eon inoto — vidimo junaka umirjenega. V mirni melodiji se giblje njegov spev. Pa zopet potrka usoda spominjajoč ga njegove bede. Zopet nemir in dvom. Toda še mu sije upanje v zmago, vedno večje je njegovo zupanje in proti koncu je junak o svoji zmagici trdno prepričan. — Tretji stavak — Allegro — nadomešča običajni »scherzo«. Veseloga v tem delu nič. Vse je pobaranco s temimi barvami. Bajnik stopa zopet na bojno polje. Noč je. Zopet čujemo trkuje usode, ki mu odgovarajo klici obupa in bolesti. Junak se z vso silo zažene v boj, in res, demoni pričeno hežati — fuga — postaja vse tiše in tiše, zadušno prevzame pauka skrivnostno trkanje usode, vprašajoče išče človek izhoda, tu se mu zasveti od daleč svetel žarek, še en korak in že stoji svoboden sredi solnčne svetlobe. — IV. Allegro. — Pesem sijajne zmage zadoni v vsej bojni razkošnosti Beethovnovine invenije. Se se oglašajo temne moči, toda pesem zmagočlavja jih docela uduši. Junak triumfuje. Peta simfonija je posvečena knezu Lihnovskemu, najboljšemu prijatelju Beethovnovemu in ustvaritelju po njem imenovanega kvarteta. Nai končno še navedemo, kako so di R. Schumann o »peti«: »simfonija v C-mollu je završila koncert. Molčimo! Kadarkoli jo čujemo, vedno vpliva neizpremenjeno na vsako življensko starost, prav kakor veliki naravnii pojavi, ki nas navdajajo kadarkoli se ponavljajo s strahom in občudovanjem. Tudi ta simfonija se bo glasila (kakor prej omenjene uvertura k »čarobni piščalci«) še po stoletjih, da, gotovo tako dolgo, dokler bosta obstajala svet in glasba.«

»Glasbena Matica« je na spred koncerta, ki bo v nedeljo, dne 19. t. m., vsled vsestranskega zahtevanja stavila koncertne pevske točke iz novejše slovenske glasbene literaturje, ki jih je s tako sijajnim uspehom izvajala na svojem zadnjem koncertu. So to krasne skladbe Emila Adamiča, drja. Gojim Kreka, Jakoba Aljaža in Frana Ferjančiča. Osobito gojenjski posetniki zadnjega koncerta so izrekli, že, da se te točke ponove, ker so zadnji koncert zaradi odhoda gojenjskega vlaka moral zapustiti predčasno. Zlasti jih je zanimalo čuti velik napredok nadarjenega in plodovitega Emila Adamiča, ki pa je na zadnjem koncertu prišel na vrsto stoprov proti zvršetku koncerta. »Glasbena Matica« je vstrezaže izraženi želji na spred prihodnjega koncerta pevske točke stavila na prvo mesto, simonične pa na drugo mesto. Ponovitev teh pevskih točk je tudi zategadelj imestna, ker je brez dvoma, da jih v taki popolnosti in dovršenosti, kakor so se po enodušni oceni izvajali na zadnjem koncertu, ne bomo čuli morada desetletja več, in ker pridejo kasneje istih in drugih skladateljev no-

ve izvirne, koncertačega izvajanja vredne skladbe na vrsto.

Koncert »Glasbene Matice« v nedeljo, dne 19. t. m. v Beethovevem; Peto simfonijo v C-mollu (op. 67) imenovanovo na kratko »pet«, je izvršil Beethoven, ta izmed največjih glasbenih genijev, leta 1808, potem ko jo je bil zamislil že l. 1800. Doba, v kateri je nastala »pet« je važna za umevanje tega velikega glasbenega dela. Tako so pri Beethovnu začeli nastopati prvi znaki oglušlosti, te najgrzovitejše bolezni, ki more doleteti glasbenika in ki je morala doleteti baš njega največjega mojstra glasbe. Prešin ga vsa groza preteče duševne smrti, občuti udarec usode, ki ga hoče pahniti iz njegovega kraljestva, boji se izgubiti to, kar pomenja človeški vse; vendar še je upati, da je nastopajoča nezgoda le mimoidoča, hrepeneča nada, da premaga strašnega demona, mu polni srce, v njegovu duši bije boj, boj brez usmiljenja, on vsprijem boj z usodo, ne mara se vpogosti pred njo, kaj li da bi se puštil uničiti od nje. S titansko silo ji ključuje: »Usodo hočem zgrabiti za žrelo«, zaključi v vsej svoji veličini. Zmaga v tem boju. Prelesto zmagoslavje slavi njegova zmagoča duša. Tako je nastala »pet«, ki slikajoča tragedija skladateljeva postaja simbol za tragedijo človeštva. Boreč se z uizkostjo, zavratnostjo, zavistjo, duševno bedo, temo in sužnostjo, velikost človeškega duha mora končno zmagati. Ustvaril si bo lepih in čistejši svet, kraljestvo prave svobode in cistosti. — Prvi takti prvega stavka »Allegro con brio« nam prinesajo znotis usode, ko trka na duri človeškega življenja. Temu motivu lahko sledimo v vseh drugih stavkih simfonije, dokler v zadnjem stavku kot premagavec vse potone v razkošnih akordih veličastne zmage: Klie usode (Klopfmotiv) je temelj vsemu prvenemu stavku. Z nadčloveško silo se bori junak, stori korak naprej, da ga vrže usoda za dva koraka nazaj; kakor skozi raztrgano meglo mu zassije zarek upanja, pa zopet ga zastrene nepridoma tema. Obupna tožba se mu izvije iz prs. Omaga. Usoda triumfije. — V drugem delu andanate eon inoto — vidimo junaka umirjenega. V mirni melodiji se giblje njegov spev. Pa zopet potrka usoda spominjajoč ga njegove bede. Zopet nemir in dvom. Toda še mu sije upanje v zmago, vedno večje je njegovo zupanje in proti koncu je junak o svoji zmagici trdno prepričan. — Tretji stavak — Allegro — nadomešča običajni »scherzo«. Veseloga v tem delu nič. Vse je pobaranco s temimi barvami. Bajnik stopa zopet na bojno polje. Noč je. Zopet čujemo trkuje usode, ki mu odgovarajo klici obupa in bolesti. Junak se z vso silo zažene v boj, in res, demoni pričeno hežati — fuga — postaja vse tiše in tiše, zadušno prevzame pauka skrivnostno trkanje usode, vprašajoče išče človek izhoda, tu se mu zasveti od daleč svetel žarek, še en korak in že stoji svoboden sredi solnčne svetlobe. — IV. Allegro. — Pesem sijajne zmage zadoni v vsej bojni razkošnosti Beethovnovine invenije. Se se oglašajo temne moči, toda pesem zmagočlavja jih docela uduši. Junak triumfuje. Peta simfonija je posvečena knezu Lihnovskemu, najboljšemu prijatelju Beethovnovemu in ustvaritelju po njem imenovanega kvarteta. Nai končno še navedemo, kako so di R. Schumann o »peti«: »simfonija v C-mollu je završila koncert. Molčimo! Kadarkoli jo čujemo, vedno vpliva neizpremenjeno na vsako življensko starost, prav kakor veliki naravnii pojavi, ki nas navdajajo kadarkoli se ponavljajo s strahom in občudovanjem. Tudi ta simfonija se bo glasila (kakor prej omenjene uvertura k »čarobni piščalci«) še po stoletjih, da, gotovo tako dolgo, dokler bosta obstajala svet in glasba.«

Koncert »Glasbene Matice« v nedeljo, dne 19. t. m. v Beethovevem; Peto simfonijo v C-mollu (op. 67) imenovanovo na kratko »pet«, je izvršil Beethoven, ta izmed največjih glasbenih genijev, leta 1808, potem ko jo je bil zamislil že l. 1800. Doba, v kateri je nastala »pet« je važna za umevanje tega velikega glasbenega dela. Tako so pri Beethovnu začeli nastopati prvi znaki oglušlosti, te najgrzovitejše bolezni, ki more doleteti glasbenika in ki je morala doleteti baš njega največjega mojstra glasbe. Prešin ga vsa groza preteče duševne smrti, občuti udarec usode, ki ga hoče pahniti iz njegovega kraljestva, boji se izgubiti to, kar pomenja človeški vse; vendar še je upati, da je nastopajoča nezgoda le mimoidoča, hrepeneča nada, da premaga strašnega demona, mu polni srce, v njegovu duši bije boj, boj brez usmiljenja, on vsprijem boj z usodo, ne mara se vpogosti pred njo, kaj li da bi se puštil uničiti od nje. S titansko silo ji ključuje: »Usodo hočem zgrabiti za žrelo«, zaključi v vsej svoji veličini. Zmaga v tem boju. Prelesto zmagoslavje slavi njegova zmagoča duša. Tako je nastala »pet«, ki slikajoča tragedija skladateljeva postaja simbol za tragedijo človeštva. Boreč se z uizkostjo, zavratnostjo, zavistjo, duševno bedo, temo in sužnostjo, velikost človeškega duha mora končno zmagati. Ustvaril si bo lepih in čistejši svet, kraljestvo prave svobode in cistosti. — Prvi takti prvega stavka »Allegro con brio« nam prinesajo znotis usode, ko trka na duri človeškega življenja. Temu motivu lahko sledimo v vseh drugih stavkih simfonije, dokler v zadnjem stavku kot premagavec vse potone v razkošnih akordih veličastne zmage: Klie usode (Klopfmotiv) je temelj vsemu prvenemu stavku. Z nadčloveško silo se bori junak, stori korak naprej, da ga vrže usoda za dva koraka nazaj; kakor skozi raztrgano meglo mu zassije zarek upanja, pa zopet ga zastrene nepridoma tema. Obupna tožba se mu izvije iz prs. Omaga. Usoda triumfije. — V drugem delu andanate eon inoto — vidimo junaka umirjenega. V mirni melodiji se giblje njegov spev. Pa zopet potrka usoda spominjajoč ga njegove bede. Zopet nemir in dvom. Toda še mu sije upanje v zmago, vedno večje je njegovo zupanje in proti koncu je junak o svoji zmagici trdno prepričan. — Tretji stavak — Allegro — nadomešča običajni »scherzo«. Veseloga v tem delu nič. Vse je pobaranco s temimi barvami. Bajnik stopa zopet na bojno polje. Noč je. Zopet čujemo trkuje usode, ki mu odgovarajo klici obupa in bolesti. Junak se z vso silo zažene v boj, in res, demoni pričeno hežati — fuga — postaja vse tiše in tiše, zadušno prevzame pauka skrivnostno trkanje usode, vprašajoče išče človek izhoda, tu se mu zasveti od daleč svetel žarek, še en korak in že stoji svoboden sredi solnčne svetlobe. — IV. Allegro. — Pesem sijajne zmage zadoni v vsej bojni razkošnosti Beethovnovine invenije. Se se oglašajo temne moči, toda pesem zmagočlavja jih docela uduši. Junak triumfuje. Peta simfonija je posvečena knezu Lihnovskemu, najboljšemu prijatelju Beethovnovemu in ustvaritelju po njem imenovanega kvarteta. Nai končno še navedemo, kako so di R. Schumann o »peti«: »simfonija v C-mollu je završila koncert. Molčimo! Kadarkoli jo čujemo, vedno vpliva neizpremenjeno na vsako življensko starost, prav kakor veliki naravnii pojavi, ki nas navdajajo kadarkoli se ponavljajo s strahom in občudovanjem. Tudi ta simfonija se bo glasila (kakor prej omenjene uvertura k »čarobni piščalci«) še po stoletjih, da, gotovo tako dolgo, dokler bosta obstajala svet in glasba.«

Koncert »Glasbene Matice« v nedeljo, dne 19. t. m. v Beethovevem; Peto simfonijo v C-mollu (op. 67) imenovanovo na kratko »pet«, je izvršil Beethoven, ta izmed največjih glasbenih genijev, leta 1808, potem ko jo je bil zamislil že l. 1800. Doba, v kateri je nastala »pet« je važna za umevanje tega velikega glasbenega dela. Tako so pri Beethovnu začeli nastopati prvi znaki oglušlosti, te najgrzovitejše bolezni, ki more doleteti glasbenika in ki je morala doleteti baš njega največjega mojstra glasbe. Prešin ga vsa groza preteče duševne smrti, občuti udarec usode, ki ga hoče pahniti iz njegovega kraljestva, boji se izgubiti to, kar pomenja človeški vse; vendar še je upati, da je nastopajoča nezgoda le mimoidoča, hrepeneča nada, da premaga strašnega demona, mu polni srce, v njegovu duši bije boj, boj brez usmiljenja, on vsprijem boj z usodo, ne mara se vpogosti pred njo, kaj li da bi se puštil uničiti od nje. S titansko silo ji ključuje: »Usodo hočem zgrabiti za žrelo«, zaključi v vsej svoji veličini. Zmaga v tem boju. Prelesto zmagoslavje slavi njegova zmagoča duša. Tako je nastala »pet«, ki slikajoča tragedija skladateljeva postaja simbol za tragedijo človeštva. Boreč se z uizkostjo, zavratnostjo, zavistjo, duševno bedo, temo in sužnostjo, velikost človeškega duha mora končno zmagati. Ustvaril si bo lepih in čistejši svet, kraljestvo prave svobode in cistosti. — Prvi takti prvega stavka »Allegro con brio« nam prinesajo znotis usode, ko trka na duri človeškega življenja. Temu motivu lahko sledimo v vseh drugih stavkih simfonije, dokler v zadnjem stavku kot premagavec vse potone v razkošnih akordih veličastne zmage: Klie usode (Klopfmotiv) je temelj vsemu prvenemu stavku. Z nadčloveško silo se bori junak, stori korak naprej, da ga vrže usoda za dva koraka nazaj; kakor skozi raztrgano meglo mu zassije zarek upanja, pa zopet ga zastrene nepridoma tema. Obupna tožba se mu izvije iz prs. Omaga. Usoda triumfije. — V drugem delu andanate eon inoto — vidimo junaka umirjenega. V mirni melodiji se giblje njegov spev. Pa zopet potrka usode spominjajoč ga njegove bede. Zopet nemir in dvom. Toda še mu sije upanje v zmago, vedno večje je njegovo zupanje in proti koncu je junak o svoji zmagici trdno prepričan. — Tretji stavak — Allegro — nadomešča običajni »scherzo«. Veseloga v tem delu nič. Vse je pobaranco s temimi barvami. Bajnik stopa zopet na bojno polje. Noč je. Zopet čujemo trkuje usode, ki mu odgovarajo klici obupa in bolesti. Junak se z vso silo zažene v boj, in res, demoni pričeno hežati — fuga — postaja vse tiše in tiše, zadušno prevzame pauka skrivnostno trkanje usode, vprašajoče išče človek izhoda, tu se mu zasveti od daleč svetel žarek, še en korak in že stoji svoboden sredi solnčne svetlobe. — IV. Allegro. — Pesem sijajne zmage zadoni v vsej bojni razkošnosti Beethovnovine invenije. Se se oglašajo temne moči, toda pesem zmagočlavja jih docela uduši. Junak triumfuje. Peta simfonija je posvečena knezu Lihnovskemu, najboljšemu prijatelju Beethovnovemu in ustvaritelju po njem imenovanega kvarteta. Nai končno še navedemo, kako so di R. Schumann o »peti«: »simfonija v C-mollu je završila koncert. Molčimo! Kadarkoli jo čujemo, vedno vpliva neizpremenjeno na vsako življensko starost, prav kakor veliki naravnii pojavi, ki nas navdajajo kadarkoli se ponavljajo s strahom in občudovanjem. Tudi ta simfonija se bo glasila (kakor prej omenjene uvertura k »čarobni piščalci«) še po stoletjih, da, gotovo tako dolgo, dokler bosta obstajala svet in glasba.«

Koncert »Glasbene Matice« v nedeljo, dne 19. t. m. v Beethovevem; Peto simfonijo v C-mollu (op. 67) imenovanovo na kratko »pet«, je izvršil Beethoven, ta izmed največjih glasbenih genijev, leta 1808, potem ko jo je bil zamislil že l. 1800. Doba, v kateri je nastala »pet« je važna za umevanje tega velikega glasbenega dela. Tako so pri Beethovnu začeli nastopati prvi znaki oglušlosti, te najgrzovitejše bolezni, ki more doleteti glasbenika in ki je morala doleteti baš njega največjega mojstra glasbe. Prešin ga vsa groza preteče duševne smrti, občuti udarec usode, ki ga hoče pahniti iz njegovega kraljestva, boji se izgubiti to, kar pomenja človeški vse; vendar še je upati, da je nastopajoča nezgoda le mimoidoča, hrepeneča nada, da premaga strašnega demona, mu polni srce, v njegovu duši bije boj, boj brez usmiljenja, on vsprijem boj z usodo, ne mara se vpogosti pred njo, kaj li da bi se puštil uničiti od nje. S titansko silo ji ključuje: »Usodo hočem zgrabiti za žrelo«, zaključi v vsej svoji veličini. Zmaga v tem boju. Prelesto zmagoslavje slavi njegova zmagoča duša. Tako je nastala »pet«, ki slikajoča tragedija skladateljeva postaja simbol za tragedijo človeštva. Boreč se z uizkostjo, zavratnostjo, zavistjo, duševno bedo, temo in sužnostjo, velikost človeškega duha mora končno zmagati. Ustvaril si bo lepih in čistejši svet, kraljestvo prave svobode in cistosti. — Prvi takti prvega stavka »Allegro con brio« nam prinesajo znotis usode, ko trka na duri človeškega življenja. Temu motivu lahko sledimo v vseh drugih stavkih simfonije, dokler v zadnjem stavku kot premagavec vse potone v razkošnih akordih veličastne zmage: Klie usode (Klopfmotiv) je temelj vsemu prvenemu stavku. Z nadčloveško silo se bori junak, stori korak naprej, da ga vrže usoda za dva koraka nazaj; kakor skozi raztrgano meglo mu zassije zarek upanja, pa zopet ga zastrene nepridoma tema. Obupna tožba se mu izvije iz prs. Omaga. Usoda triumfije. — V drugem delu andanate eon inoto — vidimo junaka umirjenega. V mirni melodiji se giblje njegov spev. Pa zopet potrka usode spominjajoč ga njegove bede. Zopet nemir in dvom. Toda še mu sije upanje v zmago, vedno večje je njegovo zupanje in proti koncu je junak o svoji zmagici trdno prepričan. — Tretji stavak — Allegro — nadomešča običajni »scherzo«. Veseloga v tem delu nič. Vse je pobaranco s temimi barvami. Bajnik stopa zopet na bojno polje. Noč je. Zopet čujemo trkuje usode, ki mu odgovarajo klici obupa in bolesti. Junak se z vso silo zažene v boj, in res, demoni pričeno hežati — fuga — postaja vse tiše in tiše, zadušno prevzame pauka skrivnostno trkanje usode, vprašajoče išče človek izhoda, tu se mu zasveti od daleč svetel žarek, še en korak in že stoji svoboden sredi solnčne svetlobe. — IV. Allegro. — Pesem sijajne zmage zadoni v vsej bojni razkošnosti Beethovnovine invenije. Se se oglašajo temne moči, toda pesem zmagočlavja jih docela uduši. Junak triumfuje. Peta simfonija je posvečena knezu Lihnovskemu, najboljšemu prijatelju Beethovnovemu in ustvaritelju po njem imenovanega kvarteta. Nai končno še navedemo, kako so di R. Schumann o »peti«: »simfonija v C-mollu je završila koncert. Molčimo! Kadarkoli jo čujemo, vedno vpliva neizpremenjeno na vsako življensko starost, prav kakor veliki naravnii pojavi, ki nas navdajajo kadarkoli se ponavljajo s strahom in občudovanjem. Tudi ta simfonija se bo glasila (kakor prej omenjene uvertura k »čarobni piščalci«) še po stoletjih, da, gotovo tako dolgo, dokler bosta obst

Stopnice, balustrade i. t. d.
Najnižje cene!

Kdor zida ali rabi cementne izdelke naj zahteva cene od
tvornice cementnih izdelkov Jos. Cihlář
Ljubljana, Dunajska cesta št. 67, nasproti topičarske vojašnice.

Cevi, korita
i. t. d. 2809
Najnižje cene!

Potreba srca javljamo vsem sorodnikom in znancem prečnico vest, da je po dolgi in mukoplini bolezni preminula naša preljudljena, nepozabna mama, soproga, hči, sestra, svakinja, tetka, gospa.

Mici Lužar roj. Bevc
trgovčeva soproga v Podzemljiju

v 26. letu starosti, previdena s sveto-tajstvi za umirajoče.

Pogreb predrage, nam nepozabne rajnice, bo v sredo dne 15. marca ob pol 4. uri popoldne iz deželne bolnišnice na pokopališče pri Sveti Križu

V Ljubljani, dne 13. marca 1911.

Andrej Lužar, trgovec, soprog. — Marija Bevc, mati. — Pavelček, sinček. — Jožeta Mučih rojena Bevc, sestra. — Laško, Albin, Pepi, Vilko; bratje. 967

V globoki žalosti naznajamo v lastnem in v imenu ostalih sorodnikov vsem prijateljem in znancem prečnico vest o smrti iskreno ljubljenega očeta, oziroma brata, strica in svaka, gospoda

Jerneja Klemencia
gostilničarja in posestnika

ki je danes po dolgi mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, ob pol 1. uri ponoči v 63. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal.

Truplo predragega pokojnika se bode v sredo, dne 15. marca t. l. ob 5. uri popoldne po slovensem blagoslavljenju prepejalo iz hiše žalosti, Krakovski nasip št. 14, na pokopališče k Sveti Križu. 963

Sv. maše zadušnice se bodo služile v cerkvi Sv. Janeza Krstnika v Trnovem.

V Ljubljani, 14. marca 1911.

Franja, Viktor, Anica,
otroci.

Matevž in Josip Klemenc,
brata.

Spretni, solidni agentje

prodajanje poljedelskih strojev in orodja, itečejo. — Ponudbe pod "Böhmewald 57346" na anončno ekspedicijo Henrik Schalek na Dunaju 1, Wolfsegg 11. 84

Samsko stanovanje

toječe iz dveh opremljenih sob s posebnim vhodom 965

ida s 1. aprilom v Wolfsovi ulici 3, II. nadst.

majin za takoj je oddati še nekaj

stanovanj

no sobo in kuhinjo na Poljanski cesti štev. 60. 952

prodajalna

zalogo

takoj odda oziroma proda.

Naslov pove upravnštvo »Sloven-

ga Naroda« 954

iša

z gospodarskim po-slojem, z velikim ograjenim vrtom, pri-pravna za vsako obrt, ležeča pri okrajni cesti in hiša s 4 stanovanji-

se prodasta.

Pojasnila daje Gregor Podrekar, Vižmarje štev. 61. 886

stilna z lepim vrtom

in ledeno

na deželi, lani popolnoma reno-virana zraven velike lesne tovarne z velikim celoletnim prometom se radi družinskih razmer 939

odda takoj v najem.

Prednost imajo oni ki bi hoteli točiti proti primerni placi od litra, Naslov pove uprav. »Sloven. Naroda«

Pekarija

se takoj odda.

Naslov pove upravnštvo »Sloven-skega Naroda« 953

Skladiščarja in učenca

sprejme tvečka 962

Norb. Zanier & sin, St. Peter v Savinski dolini, trgovina z mešanim blagom in deželnimi pridelki. Ponudbam naj se priloži soričeval.

V Ljubljani, dne 13. marca 1911.

Andrej Lužar, trgovec, soprog. — Marija Bevc, mati. — Pavelček, sinček. — Jožeta Mučih rojena Bevc, sestra. — Laško, Albin, Pepi, Vilko; bratje. 967

Le tedaj

doseže kakovost fine zrnate kave svojo polno veljavno, če voli cenj. gospodinja kot kavni pridatek najzanesljivejšo vrsto!

Najbolje storite,

če uporabljate izdelek, ki se je izkazal že desetletja kot najbolj, »pravega Francka« iz tovarne Zagreb, vendar pa izrečno le onega s kavnim mlincem kot tovarniško znamko.

Uradniško hranično društvo

v Gradcu, Herrengasse 7, II. nadst.

Osebni kredit

in dolgoroka

posojila za ranžiranje

uradnikom, profesorjem, učiteljem, penzionistom i. dr. pod najugodnejšimi pogoji, eventualno tudi brez porotov proti enkratnemu plačilu v poročivom skladu. Mesečni obrok za posojilo 200 K znaša pri Sletnem vračanju 4 K včetvi obresti. Predstrošek nikakih. Natančnejše iz prospektov. Nadaljnja pojasnila daje

Josip Kosem, Ljubljana, Krakovski nasip 22.

V Ljubljani, 14. marca 1911.

Franja, Viktor, Anica,
otroci.

Matevž in Josip Klemenc,
brata.

Odbor posojilnice v Črnomlju naznaja, da je njen ravnatelj in ustanovnik, gospod

Anton Jeršinović

posestnik, imetnik zlatega križca za zasluge, šolski ravnatelj, c. kr. šolski nadzornik v p. id.

preminul danes zjutraj ob pol 4. uri.

V ČRНОМЉУ, dne 13. marca 1911.

959

Ženitna ponudba!

Mi j. mož, ki se želi uč težji industrij etja iste nevesto s premoženjem, brez ozira na leta, samo, da je zdrava in blagega značaja. Event. ponudbe pod šifro Dežela 100.000 na uprav. »Slov. Naroda« Stroga tajnost. 938

Stavbne parcele

ob Dunajski cesti v Ljubljani in na Glinčah, pripravne in solntne so naprodaj.

V cene pri lastniku I. Tribuču na Glinčah hšt. 37. 580

Dve elegantno opremljeni

= Sobi =

pripravni tudi za pisarno,

se oddasti takoj.

Eventuelno brez oprave. Kna-flova ul. 5, parter desno. 956

Pod ugodnimi pogoji se sprejme

za razširjenje že vpeljane trgovine

družnik (kompanjon).

Potreben kapital 20—30.000 kron. Riziko je izključen, ker se vloženi kapital lahko hipotekarno zavaruje. Naslov v upravnštvo »Slov. Naroda«

VABILO

55. redni občni zbor

„Obči ega pomožnega društva“
r. z. z. o. z. v Ljubljani,

ki bode

v četrtek, 23. marca 1911 ob 4. pop. v društvenih prostorih na Kongresnem trgu 4. I. nad.

DNEVNI RED:

- Prečitanje zapisnika zadnjega obč. zobra.
- Letno poročilo in računski sklep za l. 1910.
- Razdelitev čistega dobička.
- Prememba pravil.
- Poročilo na zadnjem občnem zboru izvoljenega odbora o pregledu računov.
- Pozamejni nasveti članov.
- Volitev 4 članov v odbor za tri in enega člana za 2 leti.
- Volitev odbora za pregledovanje bilance za l. 1911 § 15. dr. pr.
- Citanje revizijskega zapisnika in ukrepi vsled istega.

961 Načelstvo.

NIZOZEMSKA

ZAVAROVALNA BANKA ZA ŽIV-LJENJE, DUNAJ, I, ASPERNPLATZ 1 v lastni palati. — Zavarovana glavica okoli 380 milijonov. — Reserve okoli 113 milijonov krov. — Dokazano najnižje premije in kulantni pogoji, sprejema vsak čas sprene, trgovsko izobražene zunanje uradnike, okrajne in krajne zastopnike po ugodnih pogojih. Generalno zastopstvo za Kranjsko: Ciril Globočnik v Ljubljani, Elizabetna cesta 4.

Razglas.

Občni zbor „Prve dolenjske posojilnice“ v Metliki

registr. zadruge z neom. zavezo, se sklicuje s tem na

dan 30. marca 1911 ob 9. dopoldne v zadružno pisarno v Metliki št. 15

z dostavkom, da ako k temu občnemu zboru v smislu § 34 zadružnih pravil ne pride dovolj povabljenih članov s predpisanimi deleži, se bo vršil na istem mestu in z istim dnevnim redom čez pol ure drug občni zbor, ki bode sklepali brezpogojno.

DNEVNI RED:

- Nagovor načelnika,
- poročilo načelstva glede letnega računa za leto 1910.
- poročilo nadzorstva glede letnega računa za leto 1910.
- odobrenje računskega zaključka za leto 1910.
- raznoterosti.

Opomba! V smislu § 33 zadružnih pravil se mora vsak zadružnik pri občnih zborih legitimirati s svojo društveno knjižico, sicer nima pravice se udeležiti občnega zobra.

V Metliki, dne 9. marca 1911.

Načelstvo.

Idealno, nemastno negovalo za kožo.

Dela kožo odporno in žametnomehko.

Neutrpljivo ob mrzlem letnem času in za potovanje po hribih ali po morju.

Čudovitega učinka za pusto in razpokane kožo.

Dobiva se povsod. Lonček 70 in 1·20.

Juri Dralle

Hamburg in Podmokli.

„SLAVIJA“

.. . vzajemno zavarovalna banka v Pragi. .. .

Reservni fondi E 48.812.707. — Izplačane odškodnine in kapitalne E 100.350.000.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica načrte države z vseko slovensko-narodno upravo.

Vse poslovanje daje cigar piščne so v lastnej bančnej hiši.

Generalno zastopstvo v Ljubljani

Gospodski ulici štev. 12.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajočimi se vplačili.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škodne ceneju takoj in najkulantnejše. Uživa najboljši sloves, kadar posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatno podporo v narodne in občnokoristne namene.

Delniška glavnica K 6,000.000.

837

Rezervni fond okoli K 300.000.

JADRANSKA BANKA, FILIJALKA V LJUBLJANI

Šelenburgova ulica štev. 7 (nasproti glavne pošte).

Kupuje in prodaja: vrednostne papirje, rente, obligacije, zastavna pisma, prijete, delnice, srečke itd. — Valute in devize. — Predujmi na vrednostne papirje in blago ležeče v javnih skladisčih. — Promese k vsem žrebanjem.

Menjalnica.

• Vloge na knjižice od dneva vložitve •
4½% od dneva dviga, rentni davek plačuje banka iz svojega. — Na tekoči in žiro račun po dogovoru. — Živahnna zveza z Ameriko. — Akreditivi.

Centrala v Trstu.

Eskomptuje: menice, devize in fakture. — Zavarovanje vrednostnih papirjev proti kurznji izgubi. — Revizija žrebanja srečk i. t. d. brezplačno. — Stavni krediti. — Rembours - krediti. — Borzna naročila. — Inkaso.

Filijalka v Opatiji.

Ugodna prilika!

Ker imam veliko zalogo opeke, ki je izdelana še iz cenenega cementa, oddajam

CEMENTNE STREŠNIKE (z zarezo in brez zareze)

po znižani ceni.

Cementna strešna opeka prekaša po svoji trpežnosti drugovrstne opeke ter dajem za njo vsako poljubno garancijo.

IVAN JELAČIN .: LJUBLJANA.

St. 345/II.

Razpis službe.

Na podlagi sklepa občinskega zastopa od 6. marca 1911, št. 225, razpisuje podpisano županstvo

službo občinskega zdravnika

v občini Komen.

Plača po dogovoru. — Prošnje je vložiti na podpisano županstvo najkasneje do dne 30. marca 1911.

Nastop službe takoj. — Vsa pojasnila daje radovljeno županstvo.

Ker ni v celiem sodnem okraju zdravnika, je bodočemu zdravniku v Komini lepa bodočnost zagotovljena.

Županstvo občine Komen

dne 10. marca 1911.

Župan:
V. Jazbec, l. r.

Zavarovanje proti tatijskemu vlotu

vsake vrste, kakor v **blagajne, skladisča, stanovanja, cerkve** sprejema

932

C. kr. priv. „Riunione Adriatica di Sicurtà“ v Ljubljani

Prospekti brezplačno na razpolago.

Pariška hlačna krila in kostumi!

Ta krov je tudi za najsolidnejšo dame priporočljiv, ker je eleganten in tako lepo pristoj.

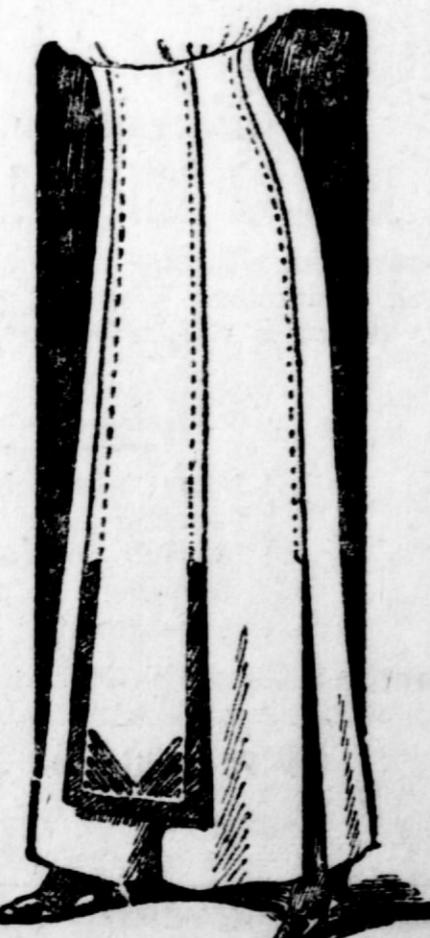
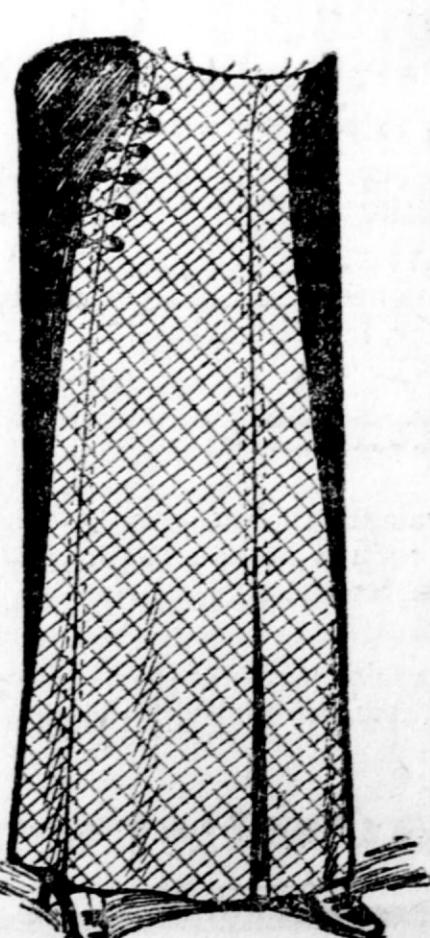
...

Obleke izgotovljene in po meri iste cene.

...

Videti samo v izložbi

„Angleškega skladisča oblek“

x 19-

940

x 24-

O. Bernatović

LJUBLJANA, MESTNI TRG 5.

Oblastveno avtorizirani in sodno zaprseženi ingenieur Ig. Stembov

Ljubljana, Šubičeva ulica štev. 5.

prevzema stavna vodstva, oddaja strokovna mnenja, izvršuje vse v stavno stroko spadajoče načrte, kakor n. pr. za visoke stavbe, vodovode, kanalizacije, regulacije, parcelacije itd.

957

Dve hiši

se zaradi družinskih razmer prodasta.

Veni je gostilniška koncesija, edina v vasi, v drugi se izvršuje kovačka obrt.

Kraj je jako priljubljen ljubljanskim izletnikom. Oddaljen je le tri kilometre od železniške postaje. — Kdor bi hotel tudi še kaj zemljišča, mu je tudi na razpolago. — Naslov v upravitelju »Slovenskega Naroda«.

874

Valjčni mlin v Domžalah

I. RONČAR, LJUBLJANA

Centralna pisarna in skladisč: Vegova ulica 6.

Telefon interurb. št. 129.

Telefon interurb. št. 129.

Priporoča pšenično moko izvrstne kakovosti kakor tudi otrobe in druge mlevske izdelke.

Zastopstvo in zaloga v Gorici: Peter Gruden & Comp., Stolni trg štev. 9.

Pri demoliranju hiš v okolici nemškega gledališča se proda večjo množino še uporabnega stavbnega materiala in sicer:

strešno opeko, zidno opeko, kamenje, okna, vrata, železje, štedilnike, peči i. t. d.

Ogleda se na licu mesta in da pojasnila delovodja Kranjske stavbinske družbe g. Anton Žumer.

Hotel Tračnik

„Zlata kaplja“

Ljubljani 1913

Sv. Petra cesta štev. 27

v bližini kolodvora.

Lepe zračne sobe.

Priznano fina kuhinja.

Izborno pižače.

Nizke cene.

Lepi restavracijski prostori.